

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie M. P.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 26 września 2024 r.,
wniosku obrońcy
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka
od rozpoznania sprawy o sygn. akt I KO 74/24
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego M. P., złożył do Sądu Najwyższego wniosek o stwierdzenie braku spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka wymogów niezawisłości i bezstronności, który zarejestrowano pod sygn. KRI 560. Uzasadniając wniosek obrońca powołał się na proces powołania sędziego przez Prezydenta na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego podnosząc, że w procesie tym brała udział Krajowa Rada Sądownictwa w kształcie wyłonionym na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), powołując się w uzasadnieniu wniosku na treść uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego M. P., jako niezasadny nie podlegał uwzględnieniu.

Zasadniczą okolicznością, na podstawie której wnioskodawca domaga się wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania sprawy, jest fakt jego powołania w trybie przewidzianym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że należy ją rozumieć jako obiektywną bezstronność sędziego, w tym zarówno subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym, opartą na zobiektywizowanych przesłankach oraz analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (zob. uchwała SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007/5/39; wyrok SN z dnia 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400; wyrok SN z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543). Wątpliwość co do bezstronności sędziego powinna być więc należycie, a zatem wystarczająco „uzasadniona”. Z całą pewnością tego rodzaju argumentów wniosek obrońcy skazanego nie zawiera, a za takie nie sposób uznać twierdzenia, że powołanie wskazanych sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw automatycznie wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności.

Dodatkowo należy uwzględnić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 413), stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), jest niezgodny z art. 179 w zw. z

art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może mieć za podstawę wyłącznie okoliczności, że sędzia ten został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów (zob. postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2024 r., II KK 366/23).

Podstawą wyłączenia sędziego jako *iudex suspectus* może być jedynie okoliczność faktyczna, która uzasadnia wątpliwość co do jego bezstronności. Przestanki takiej nie stanowią natomiast same kwestie ustrojowe związane z powołaniem sędziego i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. postanowienie SN z dnia 7 lutego 2024 r., II KK 330/23; postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów. Zatem oparcie wniosku o wyłączenie sędziego na ocenie strony, czy jej obrońcy, co do sposobu ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, na której to wniosek Prezydent RP powołał tego sędziego, bez wskazania jakie konkretne postąpienia w procedurze nominacyjnej, powodują brak bezstronności lub niezależności tego sędziego, nie stanowi podstawy do przyjęcia, iż w sprawie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie (zob. postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22, LEX nr 3600648). Obowiązujące prawo nie pozwala na jakąkolwiek selektywność czy dobór sędziów do orzekania w ogóle, przy wykorzystaniu kryterium, jakim miały być przepisy ustrojowe regulujące tryb powołania na urząd sędziego. W tym zakresie jest to zatem wniosek niedopuszczalny.

Podkreślić należy, że powyższej oceny nie zmienia treść uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, która na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20 przestała obowiązywać (zob. postanowienie SN z dnia 13

czerwca 2024 r., KRI 48/24 (III KK 147/24); postanowienie SN z dnia 18 lipca 2024 r., III KK 275/24).

Reasumując, nie ma zatem żadnych podstaw do proceduralnej negacji statusu sędziego oraz jego kompetencji orzeczniczych z przyczyn podniesionych w uzasadnieniu uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), a w konsekwencji dopatrywania się bezwzględnej przyczyny odwoławczej w sytuacji, gdy w składzie sądu brała udział osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), (zob. postanowienie SN z dnia 25 stycznia 2024 r., III KK 538/23).

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. stanowi jednoznacznie, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej, a więc konkretnej sprawie. Takich argumentów, przedmiotowy wniosek o wyłączenie sędziego Antoniego Bojańczyka nie zawiera. Wniosek nie zawiera również żadnych argumentów, które mogłyby być uznane jako istotne w świetle treści art. 41 § 1 k.p.k., a dotyczących zachowania się i postawy tego sędziego po objęciu urzędu.

Dodatkowo należy w pełni podzielić pogląd zaprezentowany w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2024 r., sygn. akt III KK 293/23, iż wniosków o wyłączenie usadowionych tylko na podnoszeniu okoliczności o charakterze ustrojowym nie wolno uwzględniać automatycznie z tego tylko powodu, iż przedmiot sprawy znajduje zastosowanie także do osób ją rozstrzygających. Bez zindywidualizowania podnoszonych okoliczności w aspekcie konkretnych faktów poddających się ocenie sądu, a więc poza sferą ustrojową, pozostają one w warstwie wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy.

Ze wskazanych wyżej powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[PGW]

[ms]